

АНИМАЦИЯ И АНИМАТОРСКА ДЕЙНОСТ

Анелия Калчева

Тракийски университет - Стара Загора

Резюме. В настоящото изследователско търсене е изяснена етимологичната и семантичната същност на анимацията. Проучена е спецификата на аниматора като социокултурен лидер и професионално ангажиран в аниматорска дейност, отличаваща се със своята динамичност, актуалност и значимост.

Keywords: animation, socio-cultural animation, professional animators

Въведение

Анимацията, като социокултурен феномен, възниква през първата половина на миналия век и бързо набира популярност, като дори се превръща в „модерен“ термин, който редица сектори припознават и използват, за да придадат ново значение на дейностите и услугите, които предлагат. Към настоящия момент съществуват редица научни изследвания и авторски търсения за изясняване същността и социалната значимост на анимацията, както и за проучване същностните характеристики на социокултурната аниматорска дейност.

В тази връзка, с настоящата статия се цели решаването на две основни задачи:

1. Етимологично дефиниране на социокултурната анимация като обществено значимо явление.
2. Проучване на етимологичните, семантичните и професионалните характеристики на социокултурния аниматор и аниматорската дейност.

Същност и значение на анимацията

Терминът „анимация“ се появява за първи път във Франция, в началото на XX век, във връзка с въвеждането на закон за създаване и развиване на читалищната дейност, насочена към засилване интереса на гражданите към културното и художествено творчество (Voronina, 2012).

Терминът „animation“ (англ.) или „animación“ (исп.) и пр. произхожда от латинския корен „anima“, който има няколко самостоятелни значения: жизнено начало, дух, душа, разумно начало.

Друго тълкувание допуска разглеждането на понятието, разграничавайки женското и мъжкото начало „anima“ и „animus“ – желание, разположение,

настроение и мъжество, храброст, наслаждение, удоволствие. Съответно глаголт „*animo*“ означава оживление, въодушевление (Shul'ga, 2008).

През втората половина на XX век терминът анимация започва да се използва с няколко значения, вкл. и като художествена дейност по създаването на анимационни филми, а в края на века се откроява социокултурният аспект на анимацията, обособен като самостоятелно направление в психолого-педагогическата дейност по отношение организиране на свободното време (Vorornina, 2012).

Редица учени с изследвания в областта предлагат свое определение за анимацията, всяко от които допълва нейната същност. Следва да се отбележи, че към момента не е изведено единно, непротиворечиво и изчерпателно определение за анимация.

За Л.В. Курило анимацията следва да стимулира пълноценната рекреационна, социо-културна и прочие дейности за свободното време на човека, които да въздействат на неговите жизнени сили, въодушевление и одухотворение (Voronina, 2012).

Според Т.Н. Третьякова в основата на анимацията лежи пълноценното усвояване на свободното време посредством програма за свободното време с организирани развлечения и възстановителни спортни активности (Voronina, 2012).

На свой ред, Зл. Димитрова разглежда анимацията като „процес на междупersonностно общуване, целящо да предостави условия за създаване и съгласуване на представи за общо одобрявано и социално приемано поведение“ (Dimitrova, 2011).

В обобщен вид цитираните определения насочват към основните видове анимация, открити в научната литература и обосноваващи специфичната дейност, заложенa в тях. И по-конкретно: *творческо-изразителна анимация, социокултурна анимация и анимация на свободното време*. Освен изброените три вида Лоренц добавя и още един вид: *културна анимация*. Този вид анимация авторът определя като „образователно-дидактична“ и разглежда като приложима за училищни и извънучилищни дейности. Същественото при образователно-дидактичната анимация е, че акцентът пада върху социализиращата функция на образованието (Smith, 2009).

Независимо от вида анимация основната фигура, която способства за нейното разгръщане и осъществяване, е аниматорът.

Аниматорите, в качеството си на социокултурни лидери, са „проводник на мнения“, които преобразуват ценности, понятия и маниери, обезпечавайки членовете на своите групи със социално приемливи модели на поведение. Те заемат активни новаторски позиции по отношение на социалните норми и насърчават развитието на тези стандарти (Shul'ga, 2008).

Генезис и същностна характеристика на аниматорската дейност

Дословният превод от латински език на думата „animator“ означава даващ живот, възпитаващ характер, а производната дума с френски произход „animateur“ се превежда като вдъхновител, ръководител, организатор на свободното време.

Подобно на социокултурната анимация и аниматорската дейност се отличава със своето многообразие и вариативност, определяща и произтичащите от нея видове аниматори и съответната им характеристика:

- аниматори, неосъзнаващи своите функции и с интуитивен подход към ситуацията;
- аниматори, запознати с отговорностите и начините за разгръщане на дейността си;
- представители на различни професии, които действат като аниматори;
- хора, ангажирани с културна анимация, но необвързани с анимационния контекст.

Или казано по-обобщено, разгледаните видове аниматори могат да бъдат сведени до две групи: професионални аниматори и професионално действащи като аниматори.

В първия случай става дума за професионално подготвени аниматори, най-често наети на пълен работен ден, а във втория случай – за доброволци на почасова заетост, които не получават заплащане.

Професионално разгръщане на аниматорската дейност

Аниматорската дейност възниква във Франция в края на 50-те години на XX век, а като аниматори са определяни „възрастните преподаватели“. След Втората световна война аниматорите се занимават главно с развлекателни дейности за млади хора, реализирани в младежки и културни центрове.

Интересен е фактът, че през 70-те години на XX век във Франция професионално подготвените аниматори преимуществено са мъже, в повечето случаи семейни, с едно или две деца, представители на средната класа, със средно или висше образование извън контекста на аниматорската дейност. Немалък процент от тях преди това са се изявявали на друго професионално поприще в сферата на преподавателската и хуманитарната дейност, социалната работа и дори счетоводство (Gremillet, 2007).

В началото на 1990 г. аниматорите във Франция наброяват 13 000 и изпълняват своята дейност под егидата на Министерството на социалните въпроси и националното единство и Министерството на младежта и спорта. Този засилен интерес води до увеличаване броя на социалните центрове и читалищата (Smith, 2009), а не след дълго се стига и до етап, в който аниматорите поемат „прагматичния път за предоставяне на услуги на групи по интереси, често на търговска основа“ (Smith, 2009).

Понастоящем аниматорската дейност във Франция се свързва преди всичко със социалната интеграция и с колективната работа с групи от деца, младежи и възрастни. Аниматорът насърчава групови дейности, като почивки, излети, пикници, стремейки се да превърне общността в нов извор на солидарност, който работното място не може да осигури (Smith, (2009).

Както в миналото, така и в наши дни аниматорската дейност е определяна като „млада“ професия, тъй като през 70-те години на XX век средната възраст на заетите е между 35 – 40 години, а в началото на XXI век – съответно между 20 – 35 години. Съществена промяна се бележи и по отношение феминизирането на професията, регламентирането на работното време и повишаване професионалната подготвеност и квалификация на професионалните аниматори (Gremillet, 2007).

Заключение

Социокултурната анимация и аниматорската дейност, като общественозначими явления, намират приложение в редица сфери на човешката дейност. На национално равнище перспективите пред тях са припознаването и популяризирането им в сферата на образованието, културните дейности и заниманията за свободното време.

REFERENCES / ЛИТЕРАТУРА

- Voronina, A.B. (2012). *Animatsiya, animatsionnaya deyatel'nost': sushtnost ponyatij*. Uchenij zapiski. Tavricheskogo natsionalnogo universiteta V.I. Vernadskogo. Seriya "Geografiya". Tom 25 (64). №3. p. 49 – 55. [Воронина, А.Б. (2012). *Анимация, анимационная деятельность: сущность понятий*. Ученые записки. Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия „География“. Том 25 (64). №3. с. 49 – 55].
- Dimitrova, Zl. (2011). *Teoretichen model za profesionalna kompetentnost na uchitelya kato animator*. Godishnik na Universitet "Prof. Asen Zlatarov", vol. XL, p.321 – 324. Burgas. [Димитрова, Зл. (2011). *Теоретичен модел за професионална компетентност на учителя като аниматор*. Годишник на университет „Проф. Асен Златаров“, т. XL, с. 321 – 324. Бургас].
- Smith, M. K. (2009). *Animators, animation and fostering learning and change, the encyclopedia of informal education*. от www.infed.org/mobi/animateurs-animation-learning-and-change, visited on 26.02.2016.
- Shul'ga, I.I. (2008). *Genezis ponyatiya "pedagogicheskaya animatsiya"*. *Nauchno-metodicheskij journal "Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka"*, p. 35 – 40. Moskva. [Шульга И.И. (2008). Генезис понятия

„педагогическая анимация“. *Научно-методический журнал „Педагогическое образование и наука“*, с. 35 – 40. Москва.].
Gremillet, M. (2007). *Animateur socioculturel, un métier dépendant des rythmes sociaux. Chiffres pour l'Alsace*, 39, p.3 – 6.

ANIMATION AND ANIMATION ACTIVITIES

Abstract. The present research study reveals the etymological and semantic aspects of animation. The study emphasizes on the specific role of the animateur as a socio-cultural leader and his professionally involvement in animating process, distinguishing with its dynamic, modernity and significance.

✉ **Ms. Aneliya Kalcheva, Assist. Prof.**

Department of Information and In-Service Teacher Training
Trakia University
9, Armeyska Str.
6010 Stara Zagora, Bulgaria
E-mail: aneliya_sk@abv.bg